

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 185/2019-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditsa a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť súdneho exekútora JUDr. Jozefa Ivančíka, Výpalisko 2, Nové Zámky, IČO 30997488, zastúpeného advokátkou JUDr. Vlastou Suchanovou, Podzámska 32, Nové Zámky, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, porušenia čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Ek 1070/2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť súdneho exekútora JUDr. Jozefa Ivančíka o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2019 doručená ústavná sťažnosť súdneho exekútora JUDr. Jozefa Ivančíka,

Výpalisko 2, Nové Zámky, IČO 30997488 (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), porušenia čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ako aj porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Ek 1070/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že obchodná spoločnosť CENTREX RS s. r. o., Stará Vajnorská 37, Bratislava (ďalej len „oprávnený“), sa návrhom na vykonanie exekúcie doručeným okresnému súdu domáhala vymoženia sumy 60 432 € s príslušenstvom proti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinná“), a to na základe exekučného titulu – platobného rozkazu okresného súdu sp. zn. 19 Up 296/2018 z 11. mája 2018. Okresný súd poverením z 25. júla 2018 poveril sťažovateľa ako súdneho exekútora vykonaním exekúcie. Povinná podala návrh na zastavenie exekúcie a námietky proti exekúcii podľa § 50 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“). Okresný súd uznesením z 20. marca 2019 návrh na zastavenie exekúcie podľa § 611 ods. 3 Exekučného poriadku zamietol.

3. Dňa 25. marca 2019 oprávnený a povinná uzavreli dohodu o uznaní záväzku a dohodu o urovnaní, ktorou sa dohodli, že povinná uhradí istinu vo výške 60 432 € a časť príslušenstva vo výške 3 184,37 € a vezme späť žalobu o neplatnosť kúpnej zmluvy. Následne povinná uhradila 25. marca 2019 sumu 63 616,97 €. Oprávnený sa zaviazal, že podá návrh na zastavenie exekúcie do 5 kalendárnych dní od splnenia uznaného záväzku a späťvzatia žaloby o neplatnosti kúpnej zmluvy. Rovnako tak sa oprávnený zaviazal, že nahradí paušálne výdavky a nevyhnutné výdavky súdneho exekútora. Oprávnený 28. marca 2019 požiadal o zastavenie exekúcie v zmysle § 61n ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku. Na základe návrhu oprávneného na zastavenie exekúcie sťažovateľ podal okresnému súdu návrh na zastavenie exekúcie.

4. Okresný súd v prípise z 28. mája 2019 označenom ako „*Vrátenie veci*“ sťažovateľovi uviedol, že oprávnený nie je povinný uviesť dôvod svojho návrhu na zastavenie exekúcie a súdny exekútor nie je oprávnený tento dôvod skúmať, preto „*nie je daný dôvod, aby o zastavení exekúcie rozhodoval súd a preto Vám vracia vec na ďalší postup v súlade s citovaným ust. § 61n ods. 1 písm. b/ Ex. poriadku (t. j. na vydanie upovedomenia o zastavení exekúcie)*“.

5. Sťažovateľ podal 31. mája 2019 žiadosť o preskúmanie postupu vyššieho súdneho úradníka. V ústavnej sťažnosti poukazuje na obsah tejto žiadosti, v ktorej odkazoval na uznesenie sp. zn. II. ÚS 151/2018, ktorým ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa – oprávneného v exekučnom konaní. V predmetnom uznesení ústavný súd špecifikoval aplikáciu zásady zodpovednosti za zavinenie vzniku trov v konaní v procesnej situácii, keď oprávnený podá návrh na zastavenie exekúcie. Okresný súd predmetnú žiadosť vybavil prípisom označeným „*žiadosť o preskúmanie postupu vyššieho súdneho úradníka sp. zn. 8 Ek/1070/2018 – odpoveď*“, ktorý bol sťažovateľovi doručený 20. septembra 2019. Okresný súd v prípise poukázal na to, že právna úprava od 1. apríla 2017 delí právomoc zastaviť exekúciu medzi exekučný súd a súdneho exekútora a upovedomenie o zastavení exekúcie vydá súdny exekútor v zmysle § 61n ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku vtedy, ak oprávnený podá návrh na zastavenie exekúcie. Ide o dispozitívny prejav oprávneného, keď nie je potrebné skúmať dôvod podania návrhu na zastavenie exekúcie a účelom tohto ustanovenia je odbremenenie exekučného súdu. Súdny exekútor v upovedomení vyzve oprávneného na úhradu výdavkov podľa § 198 ods. 2 Exekučného poriadku (§ 61n ods. 3 Exekučného poriadku). O zastavení exekúcie rozhoduje exekučný súd len vtedy, keď to navrhne povinný z dôvodov vymedzených v § 61k ods. 1 Exekučného poriadku. Vychádzajúc z uvedeného, okresný súd akceptoval postup vyššieho súdneho úradníka. Právne závery v uznesení sp. zn. II. ÚS 151/2018 neaplikoval, keďže vychádzali z neaktuálnej právnej úpravy.

6. Sťažovateľ nesúhlasí s právnym názorom vyjadreným v prípise okresného súdu z 20. septembra 2019, keďže okresný súd nerozhodol o odmene a náhrade výdavkov podľa § 197 ods. 1 Exekučného poriadku. Z uvedených skutočností vyplýva, že nárok oprávneného bol po doručení upovedomenia o začatí exekúcie a po rozhodnutí o námietkach povinnej uspokojený. Pokiaľ súdny exekútor postupuje podľa § 61n ods. 1 písm. b), ods. 3 Exekučného poriadku, Exekučný poriadok neupravuje kto má rozhodovať o odmene za výkon exekučnej činnosti. Podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov patrí rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania súdu, preto analogicky aj v tomto prípade by mal rozhodovať o odmene súdneho exekútora exekučný súd. Sťažovateľ opakovane poukazuje na uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 151/2018, ktoré podľa neho možno aplikovať na prerokúvanú vec.

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti napokon uvádza:

„V danom prípade je jednoznačne preukázaná dohoda medzi oprávneným a povinným, ktorá bola uzatvorená následne po tom, ako súd námietky povinného zamietol s tým, že aj z čl. 4 dohody vyplýva, že oprávnený s povinným sa dohodli, že náhradu paušálnych výdavkov a nevyhnutných výdavkov súdneho exekútora vzniknutých počas exekúcie resp. exekučného konania v dôsledku podania návrhu na zastavenie exekúcie veriteľom ako oprávneným je povinný znášať veriteľ.“

Pokiaľ ustanovenia platného exekučného poriadku vymedzujú exekútorovi povinnosť zastaviť exekúciu na základe návrhu oprávneného podľa § 61 n ods. 1 písm. b/ Ex. poriadku o náhrade trov konania a teda odmene exekútora mal rozhodnúť Okresný súd Banská Bystrica. Takéto rozhodnutie OS Banská Bystrica nevydal a bolo vydané len písomné upovedomenie - opatrenie, ktorým súd sa vyjadril k postupu v. s. ú.“

8. Na základe tejto argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa... v exekučnom konaní vedenom pred OS BB pod sp. zn. 8 Ek/1070/2018, pod 66 EX/436/2018 vymedzeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR právo na súdnu ochranu v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, proti porušeniu

práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR bolo porušené postupom OS Banská Bystrica sp. zn. 8 Ek/1070/2018, pod 66 EX/436/2018.

2. Prikazuje sa Okresnému súdu Banská Bystrica vo veci konať a rozhodnúť vo vzťahu k uplatnenému nároku súdneho exekútora podľa § 197 ods. 1, ods. 2 Ex. poriadku a zaviazať oprávneného k náhrade trov exekúcie vo výške 20% z vymoženej sumy (63 616,37 eur) 12 723,50 eur + 2 544,70 eur DPH.

3. Okresný súd Banská Bystrica je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania... spolu v sume 640,68 eur + režijný paušál pre rok 2019 - 19,60 EUR na účet právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Právomoc ústavného súdu, relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

14. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

15. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobe, ktorý ustanoví zákon.

16. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K vymedzeniu predmetu konania

19. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

20. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 355/09, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 660/2016). Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že tvrdenia o porušení iných ustanovení ústavy, ktoré sťažovateľ uvádza v texte sťažnosti mimo petitu, je potrebné považovať iba za súčasť jeho argumentácie (III. ÚS 149/04,

II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07, II. ÚS 96/2015, II. ÚS 80/2019). Zákonnou náležitosťou kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom teda je (okrem iných náležitostí) aj formulácia návrhu rozhodnutia (petitu), ktorá musí byť vymedzená presne, určito a zrozumiteľne, t. j. takým spôsobom, aby mohla byť prevzatá do výroku rozhodnutia ústavného súdu.

21. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti namieta porušenie práva „na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru...“. Vzhľadom na slovné označenie tohto práva, ako aj na povahu sťažovateľových námietok ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ namieta porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

III.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, porušeniu čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ako aj porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

22. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta postup okresného súdu, ktorý nerozhodol o trovách exekúcie – odmene sťažovateľa ako súdneho exekútora, ale len prípisom akceptoval právny názor vyššieho súdneho úradníka, podľa ktorého sťažovateľ má postupovať podľa § 61n Exekučného poriadku, t. j. vydať upovedomenie o zastavení exekúcie a vyzvať oprávneného na zaplatenie náhrady výdavkov (§ 198 ods. 2 Exekučného poriadku).

23. Okresný súd v predmetnom prípise z 20. septembra 2019 uviedol, že právomoc zastaviť exekúciu sa v exekučných konaniach začatých od 1. apríla 2017 delí medzi exekučný súd a súdneho exekútora. Zastavenie exekúcie na základe návrhu oprávneného je prejavom dispozitívneho princípu v exekučnom konaní. Oprávnený je *dominus litis*, bez jeho vôle konanie nemôže pokračovať s tým, že nie je povinný uviesť dôvod svojho návrhu a súdny exekútor nie je oprávnený ho skúmať. V takom prípade ide o „jasnú procesnú situáciu bez potreby rozhodovania súdom, a preto zákonodarca právomoc rozhodnúť o ukončení exekúcie v danom prípade zveril súdnemu exekútorovi, ktorý

v upovedomení zároveň vyzve oprávneného na úhradu výdavkov podľa § 198 ods. 2 Exekučného poriadku (§ 61n ods. 3 Exekučného poriadku). Súdu bola zákonom zverená právomoc rozhodovať o zastavení exekúcie len na návrh povinného a to z dôvodov vymedzených v § 61k ods. 1 Exekučného poriadku. Sudca preto nenašiel v postupe vyššieho súdneho úradníka žiadne pochybenie, keďže postupoval v súlade s aktuálnou právnou úpravou exekučného konania. Zákonná úprava je v danom prípade jednoznačná a nepripúšťa iný výklad než ten, ktorý prijal aj vyšší súdny úradník a ktorého postupu sa v konaní domáhal aj oprávnený. Pre úplnosť je potrebné dodať, že predložené uznesenie ústavného súdu vychádza z neaktuálnej právnej úpravy, a preto sa jeho závery nemôžu vzťahovať na tento prípad.“

24. Ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu v napadnutom konaní a jeho prípisu z 20. septembra 2019 dospel k záveru, že právny záver okresného súdu vyjadrený v predmetnom prípise a jeho postup, ktorý vychádza zo špecifikovaného právneho názoru, sú logické, rešpektujú účel príslušných ustanovení Exekučného poriadku. Postup okresného súdu v napadnutom konaní a jeho právny názor v prípise z 20. septembra 2019 nie sú arbitrárne. Okresný súd svoj postup primerane objasnil sťažovateľovi v prípise vyššieho súdneho úradníka a osobitne v prípise z 20. septembra 2019. Okresný súd sa zaoberal aj námietkou sťažovateľa týkajúcou sa právnych názorov ústavného súdu v uznesení sp. zn. II. ÚS 151/2018 a uviedol, že tieto právne názory vychádzali z úpravy účinnej do 31. marca 2017, preto ich v prejednávanej veci nemožno aplikovať. Z uvedených dôvodov postup okresného súdu nemožno považovať ani za zjavne neodôvodnený, preto je ústavne akceptovateľný.

25. Ústavný súd nad rámec veci dodáva, že právna úprava exekučného konania účinná od 1. apríla 2017 priniesla koncepčné zmeny v uvedenej oblasti. Novým spôsobom bola upravená aj problematika trov exekučného konania (§ 195 a nasl. Exekučného poriadku). Podrobnosti upravuje vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 68/2017 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov

(ďalej len „vyhláška č. 68/2017 Z. z.“). Podľa § 21 ods. 1 vyhlášky č. 68/2017 Z. z. exekútorovi patrí popri odmene za výkon exekučnej činnosti aj náhrada paušálnych výdavkov a náhrada nevyhnutných výdavkov spojených s vedením konania. Podľa § 21 ods. 2 vyhlášky č. 68/2017 Z. z. náhrada paušálnych výdavkov patrí exekútorovi pri zastavení exekúcie alebo jej ukončení iným spôsobom ako zastavením exekúcie a konkrétna výška paušálnych výdavkov je upravená v § 22 vyhlášky č. 68/2017 Z. z. Exekútor vydá upovedomenie o zastavení exekúcie, ak zastavenie exekúcie navrhol oprávnený [§ 61n ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku]. V upovedomení o zastavení exekúcie exekútor vyzve oprávneného na zaplatenie náhrady výdavkov v zmysle § 198 ods. 2 Exekučného poriadku (porovnaj § 61n ods. 3 Exekučného poriadku). Uvedené ustanovenia nediferencujú postup exekučných orgánov – exekučného súdu, prípadne súdneho exekútora – v závislosti od dôvodu, pre ktorý oprávnený podá návrh na zastavenie exekúcie. Zároveň tieto ustanovenia neukladajú exekučným orgánom zisťovať dôvod, pre ktorý oprávnený uplatnil tento dispozitívny procesný úkon. Neobstojí námietka sťažovateľa, že Exekučný poriadok neupravuje, ktorý exekučný orgán má rozhodnúť o trovách exekúcie. Pri postupe podľa § 61n Exekučného poriadku súdny exekútor vyzve oprávneného na zaplatenie náhrady výdavkov. Vychádzajúc aj z týchto skutočností, ústavný súd považoval postup okresného súdu v napadnutom konaní a jeho právny názor vyjadrený v prípise z 20. septembra 2019 za jedno z možných – ústavne akceptovateľných riešení vzniknutej procesnej situácie.

26. Ústavný súd neidentifikoval ústavne neakceptovateľný zásah do majetkovej sféry súdneho exekútora postupom okresného súdu v napadnutom konaní, preto nemožno uvažovať ani o porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Okresný súd svojím postupom v napadnutom konaní neporušil ani ústavné princípy vyjadrené v čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy.

27. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2019

Miroslav DURIŠ
predseda senátu